

CZU 378.1:796.0

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8012-661X>

e-mail: borisrisneac@yahoo.com

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9114-7814>

e-mail: mail-evelina_r@mail.ru

STUDIUL COMPARATIV A REZULTATELOR SONDAJULUI SOCIOLOGIC PRIVIND PREGATIREA PROFESIONALĂ A SPECIALIȘTELOR DE CULTURĂ FIZICĂ

¹Rîșneac Boris, ²Rîșneac Evelina,

^{1,2}Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău,
Republica Moldova

Keywords: *professional training; didactic, scientific, sports skills; master's students.*

Summery: *As part of the scientific study, an attempt was made to analyze the professional training process of the physical education and sports specialist by establishing the professional skills acquired in the three stages of training: bachelor's degree, year 3, 4, master's degree.*

Actualitatea. Învățământul de specialitate produce în domeniul culturii fizice resursele cele mai valoroase pentru funcționarea întregului sistem oferind cunoștințe, competențe și formând atitudini. Îndiferent de tradiții și cultură, de condiții de politici educaționale, școală înseamnă mai mult decât instruire, respectiv formare de capacități, ceea ce conduce la extinderea rolului cadrului didactic.

Profesorul de educație fizică, antrenorul își pot îndeplini sarcinile și atribuțiile ce-i revin, îndeplinindu-și rolul social prin competențele pe care le are sau pe care le obține în cadrul pregătirii profesionale. Funcționalitatea de ansamblu a specialistului din domeniul culturii fizice valorifică trei categorii de capacități și anume: capacitatea de a se raporta la realitatea educațională cu mijloacele inteligenței sale; capacitatea de a cunoaște și a aborda personalitatea copilului simultan, ca realitate intelectuală, afectivă, motivațională, volitivă; capacitatea de a transmite o cunoaștere de tip superior, respectiv o cunoaștere științifică, bazată pe unitatea dintre teorie și practică. În acest sens activitatea specialistului de cultură fizică trebuie orientată spre dezvoltarea competențelor psihopedagogice,

profesional-științifice și social-manageriale, intervenind cu mare importanță la îndeplinirea sarcinilor interpersonale în cadrul desfășurării procesului didactic cu studenții [2, 4].

Pornind de la aceste considerente Scopul cercetării constă în demonstrarea și stabilirea unor argumente metodico-științifice care vor fi direcționate spre perfecționarea activității profesionale în vederea prelucrării, organizării și structurării conținutului didactic în cadrul orelor teoretico-practice și metodice cu studenții facultăților de profil.

Obiectivele cercetării:

1. Analiza literaturii de specialitate și argumentarea procesului de formare a competențelor profesionale a studenților cu profilul Educația Fizică și Sport.

2. Identificarea ariilor de competențe specifice a studenților în cadrul procesului instructiv-educativ.

3. Determinarea nivelului de pregătire teoretico-metodică a studenților din facultățile de profil în cadrul disciplinelor planului de studii.

În vederea realizării obiectivelor propuse s-au utilizat **metode de cercetare** cu caracter general și metode de investigare propriu zise cu caracter particular (metoda de analiză a literaturii de specialitate, observația pedagogică, analiza documentelor de planificare, metoda anchetei pe bază de chestionare).

Subiecții cuprinși în cercetare au fost studenții din anul III și IV de studiu, nivel licență studenți masteranzi ai facultății de Educație fizică și sport.

Analiza rezultatelor. Reformele pedagogice au vizat constant reșezarea la loc de cinste a practicilor educaționale, dat fiind importanța lor socială și aparatul acestora la dezvoltarea culturii. În mod ideal un sistem educativ nu are în vedere problematica socială actuală ci pe cea de perspectivă. Pentru aceasta este necesar a ști ce tipuri de compartamente umane vor contribui la rezolvarea problemelor viitorului; ce gen de instruire generează aceste comportamente pentru elaborarea unei tehnologii de instruire adecvate. Aspectul presupune demersuri prospective complexe care anticipă stări viitoare și implică atât ansamblul activităților teoretice concretizate în concepții, teorii, discipline științifice, activități profesionale de modelare, proiectare, planificare, cât și activități de pregătire și realizarea lor [1].

Educația fizică și sportul întâmpină încă dificultăți în apărarea identității sale de și este un domeniu constant în dinamica sa ca urmare a evoluției cunoștințelor pe care își bazează activitățile și a pasiunii pe care o suportă din partea sportului ca fenomen social. Astfel se poate concluziona că știința domeniului de educație fizică și sport are o poziție de graniță bio-psiho-socio-pedagogică în cadrul științelor praxiologice, ca știința a acțiunii, autonomă, cu obiect de studiu propriu, pluridisciplinară și integrativă, în cadrul căreia fiecare

ramură sportivă își revindică un loc special, contribuind nemijlocit la spărirea acumulărilor cunoașterii [3].

Prin analiza planurilor de învățământ și a programelor de studii din învățământul superior de culturii fizică se poate identifica cu ușurință faptul că un bun specialist din domeniului culturii fizice este format prin aparatul unui complex de discipline dintre care ponderea înseamnă o au cele de specialitate, disciplinele incluse în modulele psihopedagogice, medico-biologice și cele referitoare la managementul legislației în educație fizică și sport.

Sintetizând determinările marcate în literatura de specialitate a fost întreprins un studiu canstativ ce a urmărit identificarea calităților apreciate care trebuie să definească personalitatea specialistului de cultură fizică. Pentru a determina valoarea acordată diferitelor categorii formative sau aplicat trei chestionare care au vizat trăsăturile generale ale cadrului didactic, competențele specifice profesiei și valoarea acordată ofertei educaționale prin disciplinele de studiu cuprinse în curricula universitară.

Primul chestionar stabilește prin cele 50 de trăsături orientarea subiecților către unele stiluri didactice preferate de aceștea: autoritar, creativ-intuziast, cooperant-prietenos, echilibrat-experimentat.

Al doilea chestionar urmărește aria competențelor profesionale: competența didactică, competența științifică și sportivă, competența social-activă.

Al treia chestionar a vizat aspectele de evaluare a ofertei educaționale cu referire la prestația cadrelor didactice și la conținutul cursurilor.

Eșantionul ales pentru studiu este considerat reprezentativ fiind alcătuit din 120 subiecți dintre care 30 cadre didactice, 60 studenți ai anilor terminali și 30 studenți masteranți.

Prin prelucrarea datelor înregistrate ca urmare a aplicării chestionarelor prezentate au fost obținute rezultate care au scos în evidență trăsăturile profesionale a specialiștilor din domeniul de educație fizică și sport.

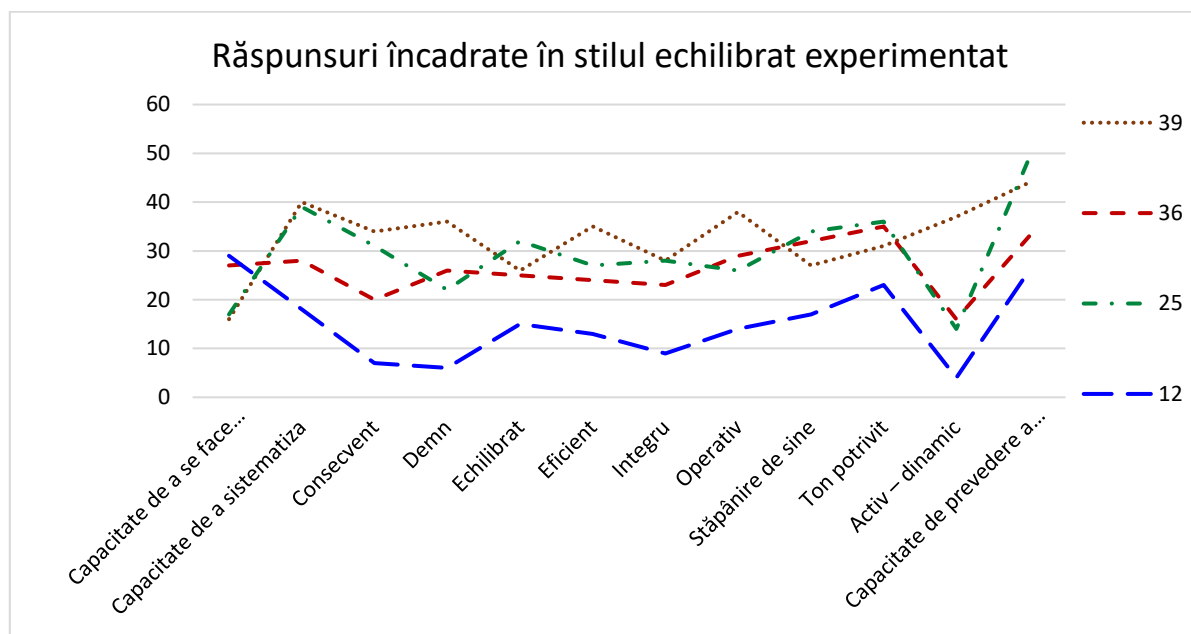
Pentru a evidenția orientările răspunsurilor și a facilita interpretarea lor am realizat gruparea lor pe categorii de trăsături având în vedere stilul autoritar, creativ-entuziast, cooperant-prietenos, echilibrat-experimentat ale personalității profesorilor, studenților și masteranzilor.

Astfel rezultatele sondajului sociologic privind orientarea subiecțiilor către unele stiluri didactice preferate în special acel creativ entuziast și echilibrat experimentat au evidențiat o încadrare a răspunsurilor la 40% dintre profesori, situație de așteptat dacă se are în vedere bunele lor rezultate profesionale (Tab. 1, Fig. 1).

Sunt apreciate calități ca operativitate, eficiență, consecvență, stăpânire, echilibru. Astfel cele trei categorii de studenți incluși în studiu optează în proporție de câte 20% pentru acest stil didactic.

Tabel 1. Media răspunsurilor acordate ce se încadrează în stilul echilibrat-experimentat

Nr. crt.	Trăsături	Rang Studenți 3 ani	Rang Studenți 4 ani	Rang Studenți master	Rang Cadre didactice
2.	Activ – dinamic	37	16	14	4
4.	Bun organizator	39	36	25	12
5.	Capacitate de prevedere a reacțiilor celorlalți	44	33	49	26
6.	Capacitate de a se face înțeles	16	27	17	29
7.	Capacitate de a sistematiza	40	28	39	18
8.	Consecvent	34	20	31	7
11.	Demn	36	26	22	6
14.	Echilibrat	26	25	32	15
15.	Eficient	35	24	27	13
23.	Integru	28	23	28	9
29.	Operativ	38	29	26	14
43.	Stăpânire de sine	27	32	34	17
48.	Ton potrivit	31	35	36	23

Fig. 1. Graficul acordării răspunsurilor în stilul echilibrat-experimentat

Stilul creativ-intuziast este preferat de studenții de la master și cei de la nivel licență - 4ani și total neacceptat de profesori. De sigur se pot remarca diferențe între studenții de la nivel licență, unele având cauzalități cunăscute. Pentru aceasta putem amentii absența unor cursuri, număr mult mai mic de ore în activitate frontală dar și de ore practice în unități școlare, alcătuirea unor standarde educaționale pe criterii de interes care atrag după sine deminuarea numărului de cursuri la unele discipline și chiar renunțarea la unele care sunt incluse în curriculum obligatoriu în programele școlare la nivel formativ.

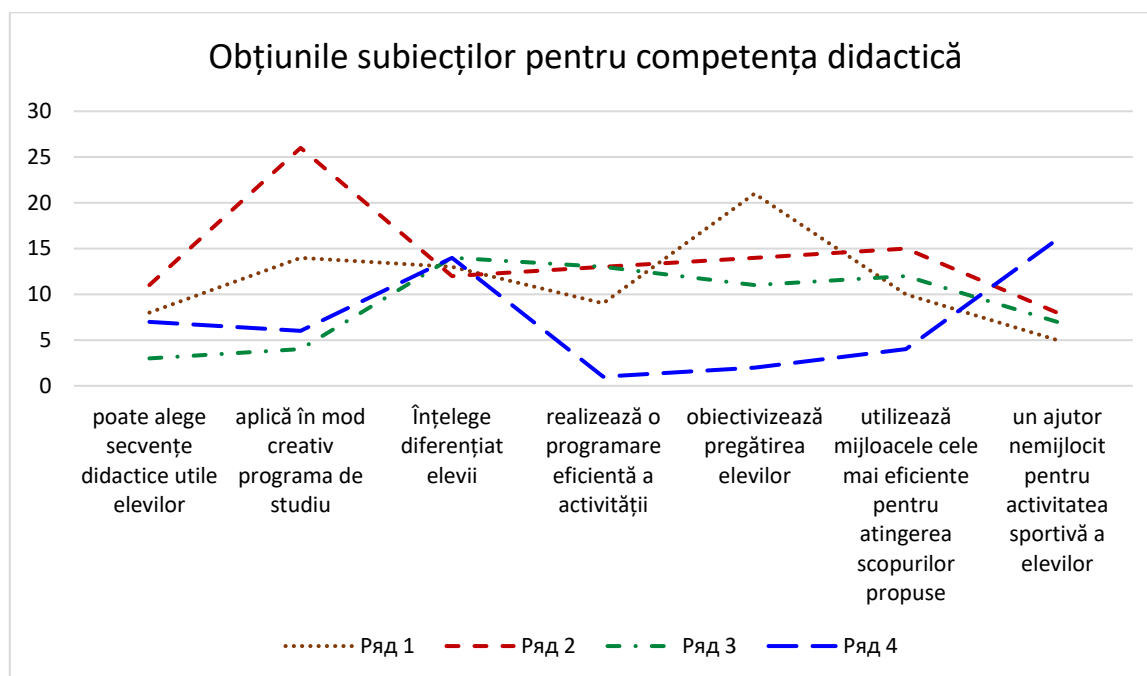
Insuficienta apricierii a acelor calități care caracterizează un spirit creativ, dornic de cunoaștere nu este constatare care să bucure cel puțin pentru studenții nivel licență. Ca și în celelalte cazuri mai ample sinuozități se înregistrează la studenții de la master. Aceștea încep se conștientizeze în real care sunt coordonatele profesiei lor și sunt încă în căutarea stilului propriu. Totuși ei optează întrun număr mare pentru acest stil didactic (echilbrat prevăzător) având dorința de cunoaștere, curaj pentru abordări originale, sunt optimiști, apreciează ineditul și spontaneitatea. Astfel de calități nu se regăsesc printe opțiunile profesorilor la care se pare, rutina devine cel mai temut tip de plafonarea profesională. Sub aspect procentual au optat pentru acest stil didactic 20%-35% dintre studenții de la nivel licență, 35% dintre studenții de la master și doar 5% de la profesori.

Referitor la rezultatele evaluării competențelor profesionale acestea au fost repartizate pe cele 4 direcții de acțiune principale respectiv: competența didactică, științifică, sportivă și social activă cu datele obținute prin media subiecților intervievați din cele 4 categorii, respectiv studenții de la nivel licență, studenții de la master și profesorii cu experiențe de cel puțin 10 ani din învățământul universitar. Se poate remarca o existența concentrată a opțiunelor subiecților către competențele didactice. Referitor la competențele științifice se poate afirma obținerea unor cote ridicate pentru studenții de la master și a cadrelor profesionale. Cote scăzute au fost obținute de către studenții de la nivel licență, de și în cadrul acestia se constată raspunsuri oscilante. Profesorii sunt cei care acordă ranguri bune competențelor social active și studenții de la master, cei de la nivel licență neapreciind această categorie. Remarcă faptul că studenții de la licență încadrează în preferințele lor competența sportivă și în același timp plasând pe locuri intermediare alte tipuri de competență. Comparativ cu studenții de la master și profesorii care mai mult se orientează spre competența științifică studenții de la nivelul licență au preferința clară către competența sportivă fiind convinși că o carieră profesională în această direcții trebuie să aibă la bază experiența anterioară ca sportiv.

În cea ce privește competența didactică ea este foarte apreciată de profesori, aceștea acordând locuri prime acestui tip de competență. Studenții indiferent de nivelul său anii de pregătire apreciază și ei aceasta competență, răspunsurile încadrându-se diferențiat printre alte tipuri de competențe (Tab. 2., Fig. 2).

Tabel 2. Opiniile subiecțiilor pentru competența didactică

Nr. crt.	Trăsături	Rang Studenți 3 ani	Rang Studenți 4 ani	Rang Studenți master	Rang Cadre didactice
1.	Un ajutor nemijlocit pentru activitatea sportivă a elevilor	5	8	7	16
2.	Poate alege secvențe didactice utile elevilor	8	11	3	7
3.	Aplică în mod creativ programa de studiu	14	26	4	6
4.	Înțelege diferențiat elevii	13	12	14	14
5.	Realizează o programare eficientă a activității	9	13	13	1
6.	Obiectivizează pregătirea elevilor	21	14	11	2
7.	Utilizează mijloacele cele mai eficiente pentru atingerea scopurilor propuse	10	15	12	4

1 – 3 ani, 2 – 4 ani, 3 – master, 4 – profesori

Fig. 2. Graficul obțiunilor pentru competența didactică

Trebuie să remarcăm faptul că este în medie a două plasată de subiecții studenți cei ce relevă că ei înțeleg suficient de bine cerințele carierei sale. Surprinde doar plasarea de către studenții de la nivel licență pe un penultim loc a ”aplicării creative a programei” ei considerând probabil că aceasta este o orientare mai puțin importantă.

Rezultatele obținute sunt puțin surprinzătoare pentru cercetători deoarece mai toți subiecții nu apreciază că profesiunea presupune crearea de știință, fie din onestitate, fie din neînțelegerea actului de creație. Cu toate acestea apreciază ca necesare cunoștințele de specialitate. Din acest considerent răspunsurile sunt plasate fie pe locuri prime fie pe ultimile. Remarcăm însă diferența înregistrată de studenții de la master, care deși nu consider important a crea știință, acordă importanță pentru informarea cu privire la acumulările științei domeniului și cred că activitatea lor este importantă pentru progresul acestea.

Concluzii

1. Identificarea trăsăturilor ce definesc personalitatea profesorului de educație fizică și sport în contextul manifestării acesteia într-un cadru social și implicit școlar determinat, este o acțiune complexă datorită factorilor multipli implicați și cu atât mai greoaie într-o societate aflată într-o radicală schimbare. La această putem adăuga condițiile schimbătoare ale prezentului și viitorului previzibil care dă naștere unor tipuri de viață.

2. Este imperios necesar a se acționa pentru conștientizarea tinerelor profesori, și nu numai cu privire la rolul social pe care l-au dobândit odată cu obținerea diplomei de licență. Prin aceasta, dobândesc un statut social care include în el răspunderi civice, cu înalte valori morale și etice de a căror îndeplinire se fac responsabili. Conștiința profesională este cea care trebuie să le călăuzească acțiunile sociale fiind de departe rar percepute și înțelese de cei care nici măcar nu le recunosc identitatea.

3. Studiu nostru preliminar areliefat unele discrepanțe în ceea ce privește aprecierea tipurilor de competențe necesare desfășurării activității profesionale. O notă aparte a fost precizarea cu privire la competențele manageriale dezvoltate în timpul facultății și care deși studenții stăpănesc materia din punct de vedere teoretic nu știu se aplice cunoștințele pe care le au.

4. Studiul nostru a demonstrat necesitatea de acționa la nivelul studenților astfel în cât ei să se poată integra rapid eficient și de sigur să obțină rezultate bune în profesia lor. În cea ce privește absolvenții care se îndreaptă către profesia de cadru didactic și de antrenor să obțină succese în procesul activității pedagogice la nivelul învățământului universitar.

Bibliografie

1. DANAIL, S. Актуальные проблемы физкультурного образования в учебных заведениях в контексте современных разработок теории: Materiale conferinței științifice internaționale ”*Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ culturii fizice*”. Chișinău, 1996, p. 4-10.

2. ГОРОДИЛИН, С.; РАХМАТОВ, Ю. Проблемы совершенствования учебного процесса на факультете физической культуры: Materiale conferinței științifice internaționale ”*Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ culturii fizice*”. Chișinău, 1996, p. 27-28.

3. LADOR, I. *Managmentul evaluării în învățământul superior*. Universitatea de Vest din Timișoara. Timișoara, 21 noiembrie, 1998, p. 37-41.

4. РЫСЕВЕЦ, Е.; ТРУНОВА, Т. Научно-обоснованная современная модель обучения студентов в ВУЗАХ. Materiale conferinței științifice internaționale ”*Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ culturii fizice*”. Chișinău, 1996, p. 37-38.